

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 272.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e77337/facsimile.pdf> (tilgået 24. maj 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

jeg har to Søner, der ville blive værnepligtige ifølge det forslagne Værnepligtlovs, og som jeg haaber, ville blive værnepligtige, men jeg har ikke Søner eller Slægtninge, paa hvem Anordningen af 23de September kan finde Anvendelse.

Ordfør. Da det er sat under Spørgsmaal, hvor stort et Antal af de Frivillige, der have bestaaet i det sidste Krigsår, der vare Udværnspligtige, skal jeg tillade mig at bemærke, at Departementstidende Nr. 49 for 17de October dette Aar oplyser, at 1863 Personer af den ikke-værnepligtige Klasse som Frivillige have deltaget deri.

Forsøgning: Det er ubestemt en ganske usikkert Resultat mellem Frivillige og Ikke-Værnepligtige, idet man har anset alle de Frivillige for Ikke-Værnepligtige.

Ordfør. Jeg skal tillade mig at oplyse det anførte Sted i Departementstidende; det lyder saaledes: „Der er saameget mindre funden Mængde til at forbyde dette Forbød, som allerede er for Del af den værnepligtige Befolkning i Kongeriget (den Krigens Begyndelse ialt 1863 Personer) frivillig have taget Tjeneste i Armeen som Værnige og Underofficerer.“

Forsøgning: Ja, de have frivilligt taget Tjeneste, men en Mængde af dem vare dog værnepligtige.

Ordfør. Der staar ubestemt, at de henhører til den værnepligtige Del af Befolkningen.

Ordfør Sammen: Naar der fra den modtagne Ende af Salen er faldet Voteringer om den Indførelse, som Ministerradet Svar vilde have paa Bøndestanden — Voteringer, der i mine Øine ligge en Trubel —, saa tror jeg, at man med saadanne Voteringer gjer Bøndestanden hvilken Uret. Jeg har den Højsæde for mine Medborgere blandt Bøndestanden, at de fuldstændig vilde blynde, at Ministerradet havde Rigsforbundslovens Ret til at påbyde eller forbyde en provisorisk Anordning.

Formanden: Jeg skal gentage, hvad jeg tidligere har været, om det ikke maatte være hensigtsmæssigt at endte denne Diskussion.

J. M. Sammen: Den sidste Minister, som havde Ordet, bragte Voteringer, der tvinge mig til at tage Ordet i dette Øieblik. Den høierede Justitsminister foresatte, da han blev spurgt, om Ministerradet, uden Forsyn til Forsamlingsens Beslutning om § 5 i det foreslagne Udsat til Værnepligtloven, vil indstille Brug af 23 Septbr., at Forsamlingsens Beslutning i saa Henseende ikke vilde være uden Indførelse paa Regeringens Beslutning, og dette Svar maatte jeg anse for fuldstændig rigtig og tilfredsstillende. Men den sidste Minister indførte sig ikke til at sige, at den Beslutning, som Forsamlingen maatte tage i saa Henseende, vilde faar Indførelse paa Regeringens Beslutning, men at Ministerradet kunde ikke, dersom Forsamlingen forslatte Anordningen af 23de September, sætte denne igennem, fordi den ikke havde konstitutionel Ret dertil. Det er første Gang, siden denne Forsamling er sammenkaldt, at der er udtalt nogen Mening om dette Spørgsmaal, en Mening, som jeg har føltet efter at have udtalt. Det er Forsamlingen bestemt, at baade den Valglov, hvorefter vi er valgt, og Indførelsen til denne Forsamling gaa ud fra, at Forsamlingen kan har at beståtte sig med Grundlovens Behandling. Da Regeringen besluttede at frekorte Valgene til denne Forsamling med en Hævedel, der skulde vedtages af Røgen, blev den Grund anført herfor, at det var Grundloven, der her skulde behandles. Da Støtterne gik ind paa og tilvandede, at en Hævedel af Forsamlingen skulde vedtages af Røgen, besluttede de ogsaa dette paa, at det var Grundloven, som skulde behandles. Jeg maatte ytre det som min uforbigyldige Mening, at Forsamlingen udenfor Grundlovens Behandling ikke har nogen Ret, ikke har nogen konstitutionel Ret, ikke engang en vaadigende. Frontministerens ere ikke oplyst; finder man det nødvendigt at gøre Højsæde vaadigende Kæb, har man dem; men for Højsæde Ret tror jeg, at det er farligt at indbringe en Ret udenfor Grundlovens Behandling til en Forsamling, der er sammenkaldt som denne. Jeg har hørt for Betændelighed ved at gaa ind paa de to Forbød, der er foretagne udenfor Grundloven, og jeg kan kun givet det ifølge de Betændeligheder, der have gjort sig gjældende for mig, for det Højsæde Stilling gjer det aldeles nødvendigt at behandle og anstaa disse to Love, og for det Andet, at Forsamlingen vellykke ikke paa dette Øieblik kunde

være lovgivende. Da dertil den reglementariske Bestemmelse blev trænkt, at de lovgivende Medlemmer kunde afvædret ved en hollandsk Afstemning, idet 15 Medlemmer kunne begjære Afstemning efter Røstet, saa fandt jeg, at man, naar Forsamlingen var vor vaadigende, og med denne reglementariske Bestemmelse, med frisk Samvittighed kunde gaa ind paa som vaadigende at behandle disse Forbød, idet jeg besluttede paa, at forsaavidt de lovgivende Medlemmer havde tilværet bragt et andet Resultat ved Afstemningen, end om de lovgivende alene havde fremt, Regeringen der vilde finde en stærk moralisk Opfordring til ved at overvæde, hvad den i saa Henseende vilde beståtte. Jeg kan derfor ikke være enig med dem, som ønske, at Forsamlingen ogsaa med Hensyn til organiske Love skulde være lovgivende, og jeg vil opfordre dem, som have en anden Mening, til at ytre, paa hvilke Grunde de sætte den Grund, at Forsamlingen udenfor Grundloven kan være lovgivende, eller at den udenfor denne Lovs Behandling kan have nogen konstitutionel Ret.

Ordfør: Naar den sidste anden Tale er afsluttet, at efter haand Formening var det idag den første Gang, at Ordet her havde lydt om konstitutionel Besættelse for Forsamlingen, saa tror jeg vistnok, at Medlemmer om Forsamlingsens konstitutionelle Besættelse kan påvædret i mange Voteringer, der ligge trykte i Beretningerne om Rigsdagens Forhandlinger. Jeg skal nu nævne en Votering, som i et af de første Røder blev brugt af et Medlem af det nu afskaffede Ministerrad, nemlig af den afskaffede Kultusminister, det var, da Taler var om at indbringe en Adresse til Hans Majestæt, og Røgle ifølge haand Formening udtalte sig, som om vi endaa stode paa Frontministerens Standpunkt, sagde: „Jeg tror, at en Forsamling, som haaber paa et blot vaadigende Standpunkt, kan udtale „Ermeninger og Højsæde“ og kan tillade sig blot at tilvæde paa at tage „Oplysning“. Men, mine Herrer! Udtalelsen af Deres Betættelse, det er Beslutningen; Udtalelsen af Deres Stemmning, det er Tilfældighed af Deres Villie, det er Handlinger, som kunne have ubegribelige Følger.“

Ordfør: Med Hensyn til den af den sidste Tale berørte Votering maatte jeg bemærke, at færdi den afskaffede Kultusminister har brugt den, derfor gjer den ikke Forsamlingen til lovgivende. I Anledning af, hvad der er bleven sagt fra blandt Højsæde af Salen, om at jeg paa en truedende Maade havde talt om, at Bøndestanden ikke vilde finde sig tilfreds, skal jeg gjerre opmærksom paa, at jeg kun har brugt Udtrykket „tilfredsstillende“; man maatte da være en ganske besværlig Kræft for Bøndestanden, naar man vilde se en Trubel dertil, at den ikke skulde se sig tilfredsstillende. Der kan ikke her være Tale om, at Bøndestanden angiveligen skulde linge med de andre Støttere om, at disse skulde senere gaa og saa mange Tusinde Mand, og den saa og saa mange Tusinde; men Taler er om det moraliske Indtryk af, at Lovene af 23de September afvædret, et Indtryk, som den anden Justitsminister i sin Tid i denne Sal har sagt forbyde nogen Mængde paa, det moraliske Indtryk nemlig, at Bøndestanden ved denne Udbringingsanordning bliver overbevist om, at de ere fuldbærettede Statsborgere, fridvorne Mand, og dette faar de Venstres paa igennem hvin Rindgjerling; og det er derfor at jeg sagde, at Justitsministerens Svar angivelig ikke vilde være tilfredsstillende for Bøndestanden, fordi det ikke deraf hørt fremgaar, at hvin Udbringingslov er en Rindgjerling.

Formanden: Jeg tror, at Forsamlingen vil vilige, at jeg her dempter mig af min Ret til at sætte under Afstemning, om disse Diskussionen angaaende nærværende Interpellation var endt.

Flere Stemmer: Ja! Ja!
 Ved den derpaa foretagne Afstemning besluttede Forsamlingen med afgjort Majoritet, at Forhandlingen skulde sluttes.

Ifølge Dagsordenen gik man derefter over til den endelige Behandling af det af Regulativ-Comiteen foreslaaede Tilfælde til Forretningsordenens § 19.

Et Røde var der faldet følgende Amtebement:
 „At der til Afslutning af en Forhandling, hvorefter 15 Medlemmer begjære afstemt, afvædret § af Forsamlingsens Stenmer, saavel under en Sags forslagne som endelige Behandling.“